

Edic Baghdasarian

A History of The Armenian Freemasonry

Volume 1 of 3
(In Armenian)

www.Edic-Baghdasarian.com

ISBN: 978-1-927860-87-8

8

The Armenian Research Center
of
Toronto – Canada
2021

Էդիկ Բաղդասարյան

Մ. Պեշկոբեյան

Գ. Օտյան

Ն. Ռուսիյան

Ս. Ջեքիյան

Հայ Մասոնության
Պատմություն

Երեք հատորով
Հատոր

Ա

Հայկական Ուսումնասիրությունների
Կենտրոն

Էդիկ Բաղդասարյան

Հայ Մասոնության Պատմություն

Երեք հատորով

Հատոր Ա

**Հայկական Ուսումնասիրությունների
Կենտրոն**

ISBN: 978-1-927860-87-8

**Տորոնտո – Կանադա
2021**

Բովանդակություն

Առաջաբան	7
Հայ մասոնության պատմություն	11
Ներածական	11
Ընդհանուր եղբայրությունների ցանկ.....	16
Գործնական որմնադրություն	25
Մտածական՝ սպեկուլյատիվ որմնադրություն	28
Հայ Արհեստակցական միավորումները.....	37
Հայ համքարությունների ծագումը և նրանց կազմավորումը 10-17 դարերում.....	37
Արհեստներն ու Առևտուրը XIX դարում	53
Արհեստավորական Կազմակերպությունների ներքին կարգ ու կանոնները.....	67
Համքարությունների եվ արհեստակցական Միությունների առնչությունների շուրջը	79
1280 թվականին երգնկայում կազմակերպված «եղբայրությունը»	84
Երգնկա քաղաքի «եղբարց միաբանոթեան» Կանոնադրությունը (1280 թ.)	109
Հայ մասոնության առաջացումը.....	126
Մասոնությունը Մերձավոր Արևելքում	137
Մասոնության Հայ Ռահվիրաները.....	143

Մասոնական Օթյակները և Հայերը.....	246
Ներածական.....	246
Արևմտահայությունը 18-20 դարերում.....	251
Հայկական կիսանկախ իշխանություններ	257
Ազատ-Որմնադիրների՝ մասոնական Օթյակները և հայերը.....	285
Ներածական.....	285
Մասոնականության պատմությունը Թուրքիայում	285
Հայտնի մասոնները Թուրքիայում	298
Պետական գործիչներ և քաղաքական գործիչներ	298
Զինվորականներ	299
Գիտնականներ	300
Բանաստեղծներ և գրողներ	301
Նկարիչներ	302
Կրոնական տղամարդիկ	302
Մանկավարժներ.....	302
Ա- Օտարագգի օթյակները և հայերը	304
1- «Ամբողջ Հայաստանն Արևելքում».....	304
2-Փարիզի «Հարատևող Բարեկամություն»	305
3-«Հորդանան թիվ 201» (Jordan) օթյակը	309
4- Մանչեստրի «Ուղղամտություն» թիվ 168 (Integrity) օթյակը....	310
5- Կ. Պոլսի «Արևելյան» («Oriental») թիվ 687 օթյակը.....	310
6- Կ. Պոլսի «Բոսֆորի աստղ»	312
(l' Etoile du Bosphore) թիվ 687 օթյակը.....	312
7- Կ. Պոլսի «Բուլվեր» («Bulwer») թիվ 891 օթյակը	313

8- Կ.Պոլսի «Արևելքի Միություն» «Union d'Orient» օթյակը	320
Բ- Մաստնությանը առնչվող Հայկական կազմակերպություններ	
Հայկական բարեգործական կազմակերպությունները	335
1-Արշարունյաց ընկերություն	335
2-Կ.Պոլսի «Համագլխաց ընկերություն»-ը	335
3-Կ.Պոլսի «Մուրադյան Եվ Ռափայելյան Աշակերտաց Ընկերության» Առնչությունները Մաստնության Հետ	352
4-Կ.Պոլսի «Բաժանորդական ընկերություն».....	367
5-Կ.Պոլսի «Բարեգործական ընկերություն հայոց» կազմակերպությունը.....	367
6-«Բնար հայկական», երաժշտական ընկերություն.....	369
7-Նուբար-Շահնազարյան վարժարան	380
8-Արարատյան ընկերություն հայոց	381
9-Ասիական ընկերություն	381
10-Դպրոցասիրաց-Արևելյան ընկերություն.....	382
11-Դպրոցասեր կանանց ընկերություն	382
12-Ազգանվեր հայուհյաց ընկերություն	384
13-Կիլիկյան ընկերություն	388
14-Միացյալ ընկերություն հայոց.....	388
Գ- Հայկական Մասոնական օթյակներ.....	390
և կազմակերպություններ	390
1-Հայ Մասոնությունը Հնդկաստանում.....	390
1-1- Հնդկաստանի Մադրասի «Արմենիա» թիվ 685 օթյակը	390
1-2-Փոլ Չեյթլը՝ Չաթեր Օթյակ Ձեռնադրված վարպետների թիվ 5391 օթյակ,	395

2-Հայ Մասոնությունը Թուրքիայում	400
2-1-Տարօրինակ գործընկերներ՝ Օդ Ֆելոզ «Odd Fellows» կազմակերպության	402
«Հայկ» կամ «Օրիոն» եղբայրական մասոնական օթյակը.....	402
Անունների ցանկ.....	416
Վերջ Առաջին Հատորի	421